

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 521/2016 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen koulutuksen ja työvoiman ulkopuolella olevista nuorista miehistä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Krista Mikkosen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 521/2016 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä, jotta koulutuksen ja työvoiman ulkopuolella olevien nuorten miesten määrä saadaan kääntymään laskuun ja

miten hallitus aikoo rahoittaa nämä toimenpiteet?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Hallituksen tavoitteena on vähentää koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää ja laskea koulutuksen keskeyttäneiden määrää. Suomen koulutusta vertailtiin OECD:n Education at a Glance -julkaisussa. Julkaisun mukaan 20—24-vuotiaista miehistä 21,4 prosenttia ja naisista 15,4 % oli Suomessa koulutuksen tai työvoiman ulkopuolella tai työttömänä.

Nuorten ja erityisesti nuorten miesten tilanne on huolestuttava. Suomessa samoin kuin useissa Euroopan maissa 20—24-vuotiaiden työn ja koulutuksen ulkopuolella olevien osuus kasvoi vuonna 2008 alkaneen talouskriisin myötä. Toisin kuin monissa maissa, Suomessa luvut eivät osoita parannusta kriisin jälkeen, vaan maamme on jäänyt yhdessä Kreikan, Irlannin, Italian, Portugalin ja Espanjan kanssa joukkoon, jossa koulutuksen ja työn ulkopuolella olevien nuorten osuus on vuonna 2015 vähintään yli viisi prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuonna 2005.

Tärkeää on samalla muistaa, että NEET-status ei vielä suoraan kerro syrjäytymisestä vaan nuorten elämäntilanteet vaihtelevat ja ns. NEET-status on varsin yleinen jossakin vaiheessa elämää. Nuoret odottavat opiskelujen tai varusmies- tai siviilipalveluksen alkamista, viettävät väli vuotta, lukevat pääsykokeisiin tai lomailevat kesällä ilman kesätyötä.

Tutkimusten mukaan laadukas varhaiskasvatus ehkäisee tehokkaasti syrjäytymistä myöhemmin elämässä antamalla hyviä oppimisvalmiuksia ja tasoittamalla perhetaustasta lähteviä sosioekonomisia eroja lasten välillä. Tänä vuonna laaditut ensimmäiset valtakunnalliset varhaiskasvatussuunnitelman perusteet korostavat tavoitteellisuutta, pedagogiikkaa ja tasa-arvoa. Hallitus alentaa varhaiskasvatuksen maksuja pienituloisten 2—3-henkisten perheiden osalta. Tämä edistää yhä useampien lapsien pääsyä varhaiskasvatukseen piiriin.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 521/2016 vp

Hallitus edistää toisen asteen päättävien ja ilman työ- tai jatko-opiskelupaikkaa olevien nuorten työllistymistä ja jatko-opiskelumahdollisuuksia erityisesti uudistamalla toisen asteen ammatillisen koulutuksen ja vahvistamalla nuorisotakuun toteuttamista.

Hallitus toteuttaa ammatillisen koulutuksen reformin. Hallituksen esitys on lausuntokierroksella. Esitys annetaan eduskunnan käsittelyyn keväällä 2017. Ammatillisen koulutuksen uudistuksessa poistetaan nuorten ja aikuisten ammatillisen koulutuksen raja-aidat ja kootaan koulutustarjonta, rahoitus ja ohjaus yhtenäiseksi kokonaisuudeksi. Ammatillisen koulutuksen toimintalainsäädäntö uudistetaan. Kaikessa ammatillisessa koulutuksessa siirrytään yhteen näyttöperusteiseen ja osaamisen hankkimistavasta riippumattomaan tapaan suorittaa tutkinto. Uudistuksen myötä kaikkien tutkinnon tai tutkinnon osien suorittajien osaamisen hankkiminen henkilökohtaistetaan tunnistamalla aikaisempi osaaminen ja rakentamalla yksilölliset opintopolut, joissa voidaan yhdistää opiskelua oppilaitoksessa, koulutussopimuksella, oppisopimuksella tai muussa koulutuksen järjestäjän oppimisympäristössä.

Reformin myötä otetaan käyttöön uusi koulutussopimusmalli joustavaksi tavaksi suorittaa tutkinto tai tutkinnon osa työpaikalla. Koulutussopimusmalli madaltaa nuorten työllistämisen kynnyksiä ja tukee osaltaan koulutuksen läpäisyä.

Ammatillisen koulutuksen reformissa uudistetaan myös rahoitusjärjestelmä. Käyttöön otettavien suoritus- ja vaikuttavuusrahoitusten tavoitteena on kannustaa ja ohjata koulutuksen järjestäjiä vahvistamaan koulutuksen läpäisyä ja opiskelijoiden tukea sekä kohdistamaan koulutustarjontaa sellaisille aloille, joissa on työvoimantarvetta.

Hallitusohjelman kärkihankkeen ”Nuorisotakuuta yhteisötakuun suuntaan” tavoitteena on tukea nuorten elämänhallintaa, opintopolkujen rakentamista ja työllistymistä ja syventää yhteistyötä nuorten tukemisessa ja koota hyvät toimintatavat hyödynnettäväksi valtakunnallisesti. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö ovat tärkeä osa nuorisotakuun kärkihanketta. Tärkeä osa kärkihanketta ovat myös kuntiin ja alueille perustettavat Ohjaamot, joihin kootaan nuorten tarvitsemia palveluita yhden luukun periaatteen mukaisesti. Nuorisotakuuseen on otettu mukaan myös nuorten mielenterveyspalveluiden kehittäminen.

Koulutustakuun toteutuminen varmistetaan siten, että tulevaisuudessakin jokaiselle peruskoulunsa päättävälle nuorelle on jatkokoulutuspaikka joko lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Erityistä tukea kohdistetaan niiden nuorten ja nuorten aikuisten tukemiseen, jotka ovat keskeyttäneet tai vaarassa keskeyttää koulutuksen. Ensi vuonna nuorten aikuisten osaamishjelmaan lisätään 10 miljoonaa euroa ja yhteensä rahoitusta on käytettävissä 25 miljoonaa euroa. Ohjelman tavoitteena on tukea vailla perusasteen jälkeistä tutkintoa olevien nuorten aikuisten pääsyä koulutukseen ja tutkinnon suorittamista.

Ohjaamotoiminta on tarkoitettu kaikille alle 30-vuotiaiden nuorille. Se tukee erityisesti erilaisissa nivelvaiheissa olevia nuoria ja edistää koulutukseen ja työelämään kiinnittymistä. Ohjaamo on matalan kynnyksen palvelupaikka. Sen ydintoimintaan kuuluvat henkilökohtainen neuvonta ja ohjaus, tuki elämänhallintaan ja urasuunnitteluun, sosiaalisten taitojen ja valmiuksien kehittäminen sekä kouluttautumisen ja työllistymisen tukeminen.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 521/2016 vp

Lisäksi nuoria tukevat etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta. Etsivän nuorisotyön ja työpajatoiminnan rahoitus turvataan siten, että rahoitus säilyy ensi vuonna samalla tasolla 26 miljoonassa eurossa. Etsivä nuorisotyö tavoittaa tuen tarpeessa olevan nuoren ja auttaa hänet koulutukseen ja työhön pääsyä edistävien ja/tai elämänhallintaa lisäävien palvelujen ja muun tuen piiriin. Nuorten työpajatoiminnan tehtävänä on valmennuksen avulla parantaa nuoren valmiuksia päästä koulutukseen, suorittaa koulutus loppuun, päästä avoimille työmarkkinoille tai muuhun tarvitsemaansa palveluun.

Etsivää nuorisotyötä ja nuorten työpajatoimintaa tuetaan valtioavustuksin. Vuonna 2015 oli etsivään nuorisotyöhön palkattu 555 työntekijää, jotka tavoittivat vuoden aikana noin 18 900 nuorta. Nuorten työpajatoimintaan osallistui vuonna 2015 yhteensä 14 733 alle 29-vuotiaita nuorta.

Hallituksen tavoitteena on, että korkeakoulut uudistavat valintakoemenettelyjään tarpeettomien välivuosien vähentämiseksi ja opintojen aloituksen aikaistamiseksi. Näin vältetään tilanteita, joissa nuoret jämähtävät tyhjäkäyntiin korkea-asteelle siirtymisen vaiheessa. Yliopistojen kanssa on sovittu, että ennakkovalmentautumista vaativista pääsykokeista luovutaan vuoteen 2018 mennessä. Ammattikorkeakoulujen kanssa asia on käyty läpi syksyn neuvotteluissa.

Hallitus etsii jatkuvasti uusia, vaikuttavia toimia, jolla voidaan vähentää koulutuksen ja työelämän ulkopuolella olevien nuorten määrää.

Helsingissä 16.11.2016

Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen